

Foto: Via Campesina

Det globala livsmedelssystemet har de senaste decennierna genomgått stora förändringar - inte minst i Latinamerika. Förändringar som medfört ökad användning av jordbruksgifter, monokulturer och utarmning av jorden. Men det finns alternativ. Agroekologiskt jordbruk är ett av dem.

Ekologisk lösning på giftigt problem

Brasilien, en av världens ledande livsmedellexportörer, är ett typexempel på den utveckling som det globala jordbruket upplevt. En utveckling där produktions- och distributionskedjan i allt större utsträckning kontrolleras av ett fåtal transnationella företag. Modellen bygger på enorma plantager, monokulturer, en mekanisering av produktionen och ökad användning av jordbruksgifter. Ett fåtal utvalda företag kontrollerar försäljningen av dessa livsmedel på den globala marknaden. En jordbruksmodell som idag upptar nära 80 procent av jordbruksmarken i Brasilien.

Cleber Folgado från brasilianska Movimento dos Pequenos Agricultores, småbrukarnas rörelse, menar att denna industriella jordbruksmodell i grunden inte är hållbar, då den bygger på ett ständigt krig mot naturen genom användningen av bekämpningsmedel.

– Balansen i miljön rubbas och jorden utarmas. Det är därför

denna modell ständigt måste expandera. Tendensen är att vi får allt större monokulturer, fler maskiner och mer bekämpningsmedel, förklarar Cleber.

Gifterna i jordbruket ökar

Mellan år 2000 och 2010 ökade användningen av gifter inom jordbruket globalt med 93 procent medan Brasilien såg en ökning på hela 190 procent. Det gör Brasilien till världens största konsument av jordbruksgifter. Inom sojaproduktionen, en produkt vi i Sverige importerar nära 300 000 ton av varje år till bland annat djurfoder, används gifter som sedan länge är förbjudna i Sverige och EU. Dit hör till exempel parakvat, ett medel så giftigt att det i koncentrerad form räcker med en tesked för att en person ska avlida. Även andra gifter som glyfosat och Roundup används i stor utsträckning.

Men det finns alternativa jordbrukssätt. Ett av dem är agroekologi. Agroekologi är ett sätt att förbättra jordbrukssystemet

genom att efterlikna naturliga processer och därigenom skapa nyttig biologisk samverkan mellan olika delar i ett ekosystem. På så sätt undviks användning av växtgifter.

Ekologisk lösning

FN:s specialrapportör för rätten till mat, Olivier de Schutter, publicerade 2011 en omfattande rapport som menar att ett kemikaliefritt, diversifierat och hållbart jordbruk – det vill säga ett agroekologiskt jordbruk – kan vara både högproduktivt och samtidigt stärka samhällens ekonomiska självförsörjning. Studien konstaterar att jordbrukarnas skördar i genomsnitt ökade med 80 procent genom att använda agroekologiska metoder, samtidigt som dessa lindrar klimatförändringarna och minskar fattigdomen på landsbygden.

– Genom att utveckla och stödja ett lokalt agroekologiskt jordbruk skapas fler jobb, den biologiska mångfalden stärks, och

klimatförändringarna motverkas. Problemet är att det i realiteten inte handlar om vilken jordbruksmodell som är bättre utan vilken ett fåtal kan tjäna mest pengar på. Det är därför motståndet är så stort mot denna lösning, säger Itelevina Masioli, från den internationella småbrukarrörelsen Via Campesina.

Text: Max da Rocha

Solidaritetsarbetare
Latinamerikagrupperna

Läs mer om svensk import av brasilianska jordbruksprodukter på sidan 11.

Sedan 2011 driver CLOC-Via Campesina en kampanj mot den intensiva användningen av jordbrukskemikalier i Latinamerika. Kampanjen syftar till att öka människors medvetenhet om hälsoriskerna med växtgifter och påverka politiker att vidta åtgärder för att begränsa dess användning. Latinamerikagrupperna stödjer denna kampanj och arbetar även på flera nivåer i Sverige för att påverka vår internationella jordbrukspolitik.

Redaktion: Sori Lundqvist, Lisa Karlsson
Ansvarig utgivare: Annelie Andersson
Grafisk form: Sori Lundqvist och Petter Evertsen

Tryck: AiP Media Produktion
ISSN: 2001-0397

Omslagsbild: Bild från Rio+20. Fotograf: Via Campesina.

Medarbetare: Åsa Callmer, José Gabriel Cubur Pirir, Josefine Höijer, Erik Halkjaer, Lisa Karlsson Kim Moberger, Max da Rocha.

Kontakt: Sori Lundqvist, Latinamerikagrupperna, sori.lundqvist@latinamerikagrupperna.se www.latinamerikagrupperna.se